

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

De Ivreivrando. Titvlvs XI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

ce a respondere, absque rationabili causa recuset, aut nolit, seu contumaciter se absteret, haberi debet (super iis, de quibus in eisdem positionibus interrogatus exitit) pro confesso. Verum si antequam respondere sic iustus fuerit, eum contumaciter abstereri contingat, tunc pro confesso non debet haberi: sed est alius contra eum, tanquam contra contumacem (prout ratio dictaverit) procedendum.

DE TESTIBVS ET ATTESTATIONIBVS.

TITVLVS X.

CAP. I.

Socius in crimine simonia admittitur in testem, si sit facinus criminis tantum, & agatur civiliter: aliam non. Ioan. And. Gregorius IX. in concilio generali Lugdunensi.

Mediatores (per quos scelus simoniae plerumque committitur) ad testimonium contra sceleris eiusdem auctores (in detectionem criminis) admittuntur, si non agatur criminaliter, sed civiliter, & emolumentum exinde non fuerint assecuti.

CAP. II.

Tanti modum reuisionis curia: & dat modum iurandi super positionibus, & dicit per quem iurari debeat: dat modum respondendi, & modum testes probatos reprobandi, & reprobatos iterum reprobandi, h. d. Ioan. And.

Idem.

Praesentium auctoritate mandamus, quatenus in causa, quae inter Abbatem & conventum S. Nicolai Andegavensis ex una parte, & priorem & conventum de Paldigen, Lyconen. diocesis ex altera (super eo quod iidem Abbas & conventus, se ab ipsis Priore & conventu de Paldigen. possessione subiectionis eiusdem prioratus asserunt spoliatos, & super irritanda quadam compositione olim inita inter partes, & rebus aliis) vertitur: ab eisdem Abbate & priore, nomine suo, & in animas conventuum eorumdem, vel maioris & sanioris partis ipsorum, recepto iuramento de veritate dicenda: injungas dictis Abbati & priori, (ut tam ponendo, quam respondendo) dicant veritatem, quam (super positionibus tibi sub bulla nostra transmissis) ipsi sciunt, & per illos intelligunt, in quorum animas iuraverunt. Praeterea sigillatim super quolibet articulo in qualibet positione contento facias a partibus sufficienter ad invicem responderi: nulla proliis ab eis super ipsis positionibus contradictione recepta. Sine iuramento autem a syndico utriusque partis quid sciat de huiusmodi positionibus vel credat, inquiras. Testes etiam, quos super articulis sub eadem bulla transmissis, pars dictorum prioris & conventus duxerit producendos, ad reprobandos testes partis alterius in causa principali productos (quorum nomina in eisdem articulis continentur) usque ad Kal. Novemb. proximo futuri, examines (secundum partis adversa interrogatoria, quae tibi sub eadem bulla transmittimus) diligenter: primo tamen in personam cuiuslibet testis a praedictis Abbate & conventu producti, facta sigillatim specificatione criminum, & aliorum obsectorum tibi, in eisdem articulis contentorum. Si vero dicti Abbas & conventus aliquos testes coram te producerint, contra testes b

a Vide sup. c. prox. & ff. de interrog. ab. l. si sine. sup. de dolo. sicut tibi de hoc Ioan. And. *b* Not. quod iudex potest praesumere terminos ad reprobandas personas testium ante publicationem attestatorum. Nam attestaciones publicatae non erant, quia iudex una causae venenatur remittere. Pet. de Auth. Leni.

ab eisdem priore & conventu producendos iuxta articulos (quos ipsi Abbas & conventus, tibi super reprobatione testium productorum prioris & conventus in eadem causa a producerint) percipere, ac eos usque ad Kalendas Februarii proximo futuri diligenter examinare potest: simul specificatione criminum, & aliorum (quae contra testes eorumdem prioris & conventus obiecta fuerint) observata: prius tamen praestito iuramento a procuratore dictorum Abbatis & conventus, quod ad hoc et malitia non procedant.

CAP. III.

Advocatus vel procurator principalis causa, in causa appellationis testificari non potest. Iuramentum autem (praesentibus faciente pro appellante) sibi deferri non debet, nisi iustus videatur. Dominicus.

Innocentius IV. in generali concilio Lugdunensi.

Romana ecclesia: & infra. in appellationis causa is qui appellantis procurator vel advocatus in primo iudicio fuerat, non recipiatur in testem. Neque iudicium & ipsi appellanti (praesumptione faciente pro eo) deferretur etiam iuramentum: sed tunc cum impediatur peritiam & ipsius causa circumstantis, id fuerit facendum.

DE IVREIVRANDO

TITVLVS XI.

CAP. I.

Prelati, canonici, rectores, & officiales locorum, qui iurata statuta, & consuetudines loci vel ecclesiae servare, praesentibus iuramenti non obligantur ad illicita, impossibilia vel contra ecclesiastica libertati: nec ad ea debet iurari sua referri. Ioan. And.

Nicolaus III.

Contingit b in nonnullis ecclesiis de eorum consuetudine observari, quod nec ipsarum prelatis (cum primo ad ecclesias ipsas accederent) admittuntur, nec canonici (cum de recipiendis ibidem novis canonicis agitur) aliter recipiuntur in ipsis, nisi iurent statuta & consuetudines ipsarum ecclesiarum scripta & non scripta inviolabiliter observare. Inter laicos etiam in multis civitatibus, castis, & vicis, in locis potestatis, rectoribus vel officialibus assumentibus consuetudinis moribus irrepit: quod potestates, iudices & officiales huiusmodi, ad potestatis, rectoris & officialis eadem (nisi prius servatos se statuta praesentibus eorum clausa e iuraverint) nullatenus observant. Quia vero in statutis, consuetudinibusque locorum interdum aliqua reperuntur illicita (seu impossibilia, vel obvia ecclesiastica libertati (ne sub tali generalitate iurandi, sic iurantibus peccandi occasio praeparatur, cum iuramentum non fuerit, ut esset iniquitas vinculum, institutum) hac generali constitutione salutarium, institutum) hac generali constitutione salutarium, institutum: quibus cupientes: praecipimus a quibuslibet que scientibus contineri in praedictis consuetudinibus & statutis, illicita, impossibilia vel libertati ecclesiasticae obvia, iuramenta huiusmodi aliquatenus non praestari. Et talia iuramenta ea intentione factenda, vel facta, ut etiam illicita vel impossibilia, seu ecclesiasticae libertati obvia observentur (cum etiam sub tali intentione praestari non possint absque divina maiestatis offensis) decernimus in huiusmodi illicitis, impossibilibus, seu libertati ecclesiasticae obviis, non servandis, seu libertati ecclesiasticae salutem, si sub forma praedicta vel simili aliquos ignorantes praedicta illicita seu

a Dicto, causa, deest in antiq. codic. *b* De rebus, ubi de Decretum in rub. de cons. l. l. d. *c* an sit asserenda iurata simpliciter, observare statuta, vel consuetudines in statuto, vel prout in statuto, vide Fel. in l. cum accesserit de consuet. *d* impossibilia

impossibilia, vel libertati ecclesiasticæ obviantia jurare contigerit, ad observanda duntaxat licita, possibilia & non obviantia libertati ecclesiasticæ, jurantium referri debet intentio. Declaramus quoque juramenta sub hujusmodi generalitate qualitercunque & sub qualicunque, a verborum forma præstita vel præstanda, ad licita, possibilia, & libertati ecclesiasticæ non obviantia, tantum extendi: ipsosque jurantes ad alia per præstationem juramenti hujusmodi non teneri.

CAP. II.

Ter ecclesiasticum iudicem ordinarium loci, compellitur iudex seculari ecclesiasticæ censuræ, seu canonicæ, quod ad provisionem animarum statum est, servare.

Bonifacius VIII.

Iteet mulieres, quæ alienationibus dotium & donationum propter nuptias consentiunt non contravenire, proprio juramento firmantes, servare juramentum hujusmodi non vinec dolo præstitum, de jure canonico teneantur: quia tamen quidam iudices seculares contra præfatas alienationes audiunt, quamvis eis constet legitime de hujusmodi juramento. Nos animarum periculis obviare volentes, eosdem iudices ad servandum hoc jus canonicum, per locorum ordinarios censura ecclesiastica decernimus compellendos.

CAP. III.

Electus post sacramentum, ponens vel respondens contraria dicit (nisi ratiōabiliter excusetur) vult perparus à confirmatione repellitur. Idem si hoc fecerit procurator, ipso mandante, vel ratum habente, vel non revocante. d. Ioan. And.

Idem.

Cum in positionibus super electionis tuæ negotio (post juramentum in causa præstitum) à te datis, seu responsionibus, quas ad positiones tui adversarii fecisse dignoscis, reperitur contrarietas manifesta: tibi tanquam perjurio (nisi iusta causa & ratiōabilis te excuset) super ipsa electione perpetuum silentium imponi debet.

Idem fiet, si (te expresse mandante, vel etiam ex post facto sciente, ac ratum habente, seu non revocante) positiones, aut responsiones hujusmodi contrarias tuo nomine tuus fecerit procurator.

DE EXCEPTIONIBVS.

TITVLVS XII.

CAP. I.

Sex sunt dista huius decretali. Primo ponit arengam, & jus antiquum, & constitutionis causam. Secundo dicit, quod reus, qui contra alioem de excommunicatione excipit, ut ipsum repellat ab agendo, debet ipsius excommunicationis speciem, & nomen excommunicatoris exprime, & eam intra octo dies probare: alia iudex procedet in causa, & illum in expensis condemnabit. Tertio statuit, quod si iterum obijciatur, & probetur eodem vel alia excommunicatione, actor repellitur: sed que alia sunt, valent. Quarto, quod ultra duas vices hæc exceptio non opponatur, nisi ex causa. Quinto, quod si opponitur post rem iudicatam, impeditur executio, sed sententia nihilominus valet. Sexto dicitur, quod iudex publicè excommunicatus, reo non opponente, ex suo officio debet agendo repellere. Ioan. And.

Innocentius IV. in concilio Lugdun.

a Al. quacung. b hinc generalis principii confirmatio tribuitur ad illicita, & alia de quibus in text. Alex. consil. 19. volum. 1. & Dec. consil. 172. c vide not. per Rom. sing. 498. in cap. ubi juramentum. & 499. in cap. iusticiæ. per Ioan. And. in cap. cum laicus. de foro competenti. adde Fel. in c. i. de iurejur.

Pla a consideratione statuit mater ecclesia, quod maioris excommunicationis exceptio, in quacunque parte iudiciorum opposita, lites differat, & repellat agentes: ut ex hoc magis censura ecclesiastica timeatur, communionis & periculum evitetur, contumacia vitium reprimatur, & excommunicatio (dum à communibus actibus excluduntur) rubore suffusi, ad humilitatis gratiam, & reconciliationis affectum facilius inclinentur: sed hominum succrescente malitia quod provisum est ad remedium, tendit ad noxiam. Dum enim in causis ecclesiasticis frequentius hæc exceptio per malitiam opponitur, contingit interdum differri negotia, & partes fatigari laboribus & expensis: proinde (quia morbus iste quasi communis irreptit) dignum duximus communem adhibere medelam. Si quis igitur excommunicationem opponit, speciem illius, & nomen excommunicatoris exprimat, sciturus eam rem se deferre debere in publicam notionem, quam intra octo dierum spatium (e die in quo proponitur minimè computato) probare valeat apertissimis documentis. Quod si non probaverit, iudex in causa procedere non omittat: ream in expensis, quas actor ob hoc diebus illis se fecisse docuerit, præhabita taxatione condemnans. Si verò postmodum instantia durante iudicii, & probationis copia succedat, de eadem excommunicatione, vel alia excipiatur iterum, & probetur, actor in sequentibus excludatur, donec meruerit absolutionis gratiam obtinere: iis, quæ præcesserunt nihilominus in suo robore duraturis. Proviso, quod ultra duas vices hæc non opponatur exceptio, præterquam si excommunicatio nova emerit, vel evidens, & prompta probatio supervenerit de antiqua. Sed si post rem iudicatam talis exceptio proponatur, executionem impedit: sed sententia, quæ præcessit non minus robur debitum obtinebit: eo tamen salvo, ut si actor excommunicatus sit publicè, & hoc iudex noverit, & quodcumque (etsi de hoc reus non excipiat) iudex ex officio suo actorem repellere non postponat.

CAP. II.

Exceptio res iudicate per ecclesiasticum iudicem admitti debet in foro seculari, & e converso. Ioan. And.

Bonifacius VIII.

Cum quidam seculares iudices (dum coram eis excipitur de re per ecclesiasticum iudicem iudicata, in casu, quoad eum pertinet cognitio de consuetudine, vel de iure) reculerent excipientes audire, in derogationem jurisdictionis ecclesiasticæ & contemptum Decernimus ut per censuram ecclesiasticam ab iniquitate coercerentur hujusmodi, & ad admittendum exceptionem eandem [subiactis de jure debet admitti] à locorum ordinariis compellantur.

Similiter ecclesiastici iudices [si coram ipsis excipiatur de re per secularem iudicem iudicata] exceptionem ipsam admittant, in iis, quæ animarum periculum non inducunt: per superiores suos [nisi fecerint] animadversione debita castigandi.

DE PRÆSCRIPTIONIBVS.

TITVLVS XIII.

CAP. I.

In præscriptionibus sufficit bona fides, ubi jus commune,

a De intellectu vide Cotarrus. in cap. quamvis. de pac. lit. 6. in 3. par. relictio. 43. & Lud. Gom. in reg. cancellaria, de annuali possessione. quest. 44. b al. & communio. c sed si ultimus dies esset. r. i. ut in casu inter octo esset computandus. docet Fel. in cap. fin. de except. d Not. quod non sequitur, iste est publicè excommunicatus, ergo iudex scit. Vide & notandum. 2. q. 1. Anob. Font. e vide Dec. in c. parati. de appell.

Bece 3

